

IKT kao snaga Srbije

Uz godišnji rast IT sektora po stopi od 20 odsto, Srbija beleži zapažene IT uspehe. **Ali domaće IT tržište je i dalje nerazvijeno, s potrošnjom od samo 70 evra po glavi stanovnika,** i uz nizak nivo digitalizacije poslovanja. Neki događaji daju nadu da će razvoj IKT delatnosti krenuti napred još bržim koracima 🖨️ Nikola Marković

Skoro da se zaboravilo da je u ovoj sredini pre 60 godina proizveden prvi digitalni računar CER 10 i da smo tada spadali u šest država u svetu u kojima je bilo potrebe i znanja da se proizvede domaći digitalni računar. Posle osamdesetih godina prošlog veka počelo je veliko zaostajanje, pa smo u pogledu razvoja i primena računara pali čak i ispod 100. mesta na svetu. Poslednjih godina stanje se popravlja, a IT sektor raste po stopi od 20 odsto godišnje. U 2019. godini izvezeno je IT proizvoda i usluga za 1,5 milijardu evra. Po servisima, eUprava Srbije je na 15. mestu u Evropi. Beleži se i niz drugih zapaženih IT uspeha. Ali, kao odraz i odjek prošlih teških vremena, Srbija danas ima nerazvijeno domaće IT tržište s potrošnjom od samo 70 evra po glavi stanovnika, nizak nivo digitalizacije poslovanja i niz drugih nedostataka koji pokazuju na zaostajanje u odnosu na stepen informatizacije u Evropskoj uniji. Neki najnoviji događaji u oblasti primena IKT ukazuju da sadašnji uspesi nisu slučajni i da čak predstoji još intenzivniji i ambiciozniji razvoj IKT delatnosti.

Srbija 2025

„Program Srbija 2025“ usvojen je u decembru 2019. godine sa investicijama u infrastrukturu od 14 milijardi evra do 2025. godine. U oblasti IKT predviđena su ulaganja u razvoj primena IKT od 600 miliona evra, uvođenje Interneta za sve građane u naredne tri godine, otvaranje 30.000 digital-

nih učionica, te ulaganje od 90 miliona evra za projekte veštačke inteligencije. Razvoj IKT infrastrukture treba da omogući unapređivanje privredne strukture u pogledu davanja prednosti proizvodima i uslugama baziranim na znanjima i razvoju mogućnosti za kvalitetniji život i rad u Srbiji.

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja pripremila je **Strategiju pametne specijalizacije za period**

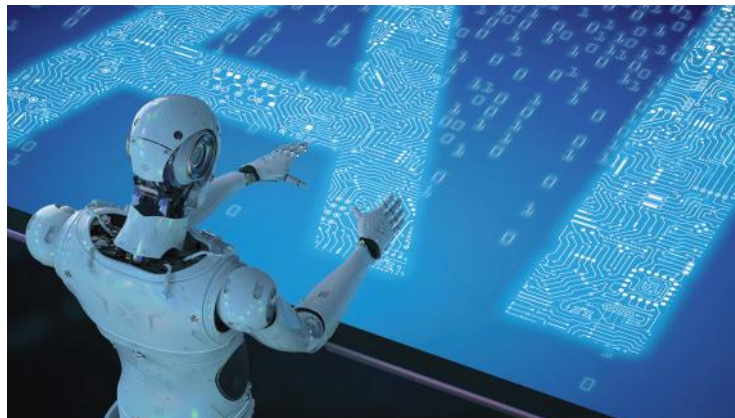
Predviđene su primene veštačke inteligencije u javnoj upravi, zdravstvu, privredi, saobraćaju, startup kompanijama, razvoju novih proizvoda i usluga

2020-2027. Cilj je usmeravati resurse na oblasti koje imaju najveće konkurentne i inovacione potencijale. Nakon sprovedenih istraživanja usvojene su sledeće četiri oblasti za pametne specijalizacije: hrana za budućnost, IKT, kreativne industrije i mašine i proizvodni procesi budućnosti.

Za svaku oblast urađene su SWOT analize koje dokazuju da su pomenute oblasti dobri kandidati za pametne specijalizacije. Za IKT delatnosti ključne prednosti su jaka baza znanja i kreativnost zaposlenih koji nude rešenja svetske klase i kompletnu uslugu. Preovlađujući poslovni model je *outsourcing*, ali će se podsticati razvoj sopstvenog brenda i proizvoda. Za sve četiri oblasti specijalizacije bitne su primene najnovijih IKT rešenja.

Strategija razvoja

Kroz proces pametne specijalizacije usmeravaće se razvoj Srbije,

tako da ona bude prepoznata kao zemlja pametnih i kreativnih ljudi, s konkurentnim proizvodima i uslugama zasnovanim na znanju, inovativnosti i kreativnosti. Sastavni deo Strategije su potrebne mere i aktivnosti koje su najvećim delom već uključene u finansiranje iz budžeta Republike Srbije za 2020. godinu.

Vlada Republike Srbije je 27. decembra 2019. usvojila **Strategiju razvoja veštačke inteligencije** i time je Srbija postala 25. država u svetu koja ima takav razvojni dokument. Predviđene su primene veštačke inteligencije u javnoj upravi, zdravstvu, privredi, saobraćaju, startup kompanijama, razvoju novih proizvoda i usluga. U budžetu za 2020. predviđena su sredstva za ovogodišnje aktivnosti na razvoju i primeni veštačke inteligencije. Očekuje se da će veštačka inteligencija doprinostiti rastu od 10 odsto BDP Srbije do 2030. godine.

Za ostvarivanje planiranih aktivnosti najvažniji su kadrovi. Njih je sada samo oko 25.000. Godišnje se stvara oko 3.000 IKT stručnjaka i sada nedostaje oko 15.000 informatičara. Društvo za informatiku Srbije je Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja predložilo da se u naredne tri godine kvote za studiranje informatike povećaju za 100 odsto i time donekle reši problem nedostatka kadrova. Ako se bitno ne povećaju kvote za studiranje informatike, za par godina neće moći da se održi sadašnja stopa rasta IT sektora od 20 odsto.

Za najveći deo dosadašnjih uspeha u informatizaciji Srbije zaslužne su IKT kompanije i visokoškolske institucije. Vidimo da se sada, posle niza godina, pojavljuje i država sa svojim inicijativama i aktivnostima kao dopunski generator dinamičnijeg učešća IKT sektora u bržem razvoju Srbije.

Nikola Marković je predsednik Društva za informatiku Srbije

Očekuje se da će veštačka inteligencija doprinostiti rastu od 10 odsto BDP Srbije do 2030. godine